

Izvjestaj iz Regije: Pukotina u zidu oko Mladica?

Author: [Zeljko Cvijanovic](#)

Pise: Zeljko Cvijanovic iz Beograda (TU br. 291, 25-29 novembar, 2002)

Mladic se, kao bivsi vrhovni zapovjednik vojske bosanskih Srba, tereti za masakr pocinjen nad 7.000 Muslimana u Srebrenici. Zajedno s bivsim predsjednikom bosanskih Srba, Radovanom Karadzicem, on dijeli prvo mjesto na haskoj listi najtrazenijih osumnjicenika.

Njih su dvojica u bjekstvu jos od 1996., pri cemu im se maniri veoma razlikuju.

Dok se Karadzic krece na potezu koliba-rov-suma, nastojeci uvijek, makar za korak, biti ispred komandosa NATO-a u Bosni, Mladic u Beogradu vecerava i pije vino "na visokoj nozi", a sve uz zastitu jugoslavenske vojske.

Ali pritisak postaje sve veci. Glavna tuziteljica Medjunarodnog suda za ratne zlocine Karla del Ponte (Carla Del Ponte) proteklog je tjedna, po drugi put za posljednjih mjesec dana, posjetila Beograd, zahtijevajuci Mladicevo izrucenje.

Ovaj put je, stovise, zajedno s njom stigao i glavni tajnik UN-a Kofi Anan (Kofi Anan), kao svojevrsna opomena da bi Beogradu, ukoliko nista ne bude poduzeo, veoma lako ponovo mogle biti uvedene i sankcije.

Nacelnik generalstaba Vojske Jugoslavije (VJ) - general Branko Krga - nakon sastanka s Del Ponteovom, dao je izjavu kojom se ta institucija distancira od Mladica.

"Nije u nadleznosti VJ da hapsi osobe koje nisu u njenom sastavu", stoji u toj izjavi, u cijem se nastavku tvrdi da je sastanak bio uspjesan. "Nedoumice i nesporazumi u pogledu nadleznosti vojske su otklonjeni."

Drugim rijecima: ukoliko policija bude hapsila Mladica, vojska se u to nece mijesati.

Jos jedan korak u istom pravcu bio je nacinjen i prije same posjete. Naime, jugoslavenski predsjednik Vojislav Kostunica obecao je da u sljedecih sest mjeseci nece rusiti vladu svog najljuceg suparnika, srpskog premijera Zorana Djindjica.

Buduci da su i vojsci i Kostunici ruke vezane. to, makar i teoretski promatrano, znaci da je Djindjic u prilici narediti policiji da uhvati Mladica.

Sve donedavno takve bi izjave, naravno, bile neizostavno shvacene kao zataskavanje; zapravo su pouzdani izvori jos jednom izjavili za IWPR da Mladic i dalje uziva oruzanu zastitu svojih simpatizera iz redova VJ.

Pa ipak, izjava bi podjednako mogla biti shvacena i kao signal da se, ukoliko policija krene u akciju hapsenja, VJ nece ponasati onako kako je izgledalo da bi se ponasala.

Nakon spomenutog sastanka sve je manje vjerojatno da će se vojska suprotstaviti policiji i otvoreno stati u zaštitu Mladica.

Takve spekulacije, naravno, nisu za Del Ponteovu ni od kakvog značaja. Ona je do sada, uostalom, već bila u prilici čuti sva moguća opravdanja.

Zato je izjavila da je Mladic "jos uvijek pod zaštitom, i da se jos uvijek slobodno kreće po Srbiji i Beogradu".

"Ni vojska, ni policija ne čine ništa kako bi ga uhapsile. On uživa pretjeranu zaštitu, a naročitu ulogu u tome ima dio vojske", izjavila je Del Ponte novinarima pred beogradskim uredom Tribunala. "Ne postoji politička volja za njegovo hapšenje."

U srijedu je tuziteljica svoj stav iznijela i glavnom tajniku UN-a Kofiju Ananu, s kojim se sastala u beogradskom uredu Tribunala.

Jugoslavenski predsjednik Vojislav Kostunica pred novinarima je, nakon sastanka s Ananom u utorak - "i pored složenosti situacije" - izrazio spremnost na suradnju s Tribunalom.

To bi moglo biti od presudne važnosti: u slučaju da policiji naredi hapšenje Mladica, Djindjic više ne mora voditi računa o Kostunici. To poziciju njegove vlade čini potpuno sigurnom.

Sve to barem formalno, znači da se ni jedan od dvojice beogradskih lidera - ni jugoslavenski predsjednik Kostunica, ni srpski premijer Djindjic - ne protivi hapšenju i izručenju Ratka Mladica.

Ali time pozicija vojske postaje znatno neugodnija. Mladic postaje preveliki teret. U pitanju je inače oficir koji je karijeru započeo u Jugoslavenskoj narodnoj armiji (JNA), da bi zahvaljujući agresivnoj ambiciji stigao i do mjesta zapovjednika vojnih snaga bosanskih Srba u ratu koji je vođen od 1992. do 1995.

Nakon postizanja Dejtonskog mirovnog sporazuma, Mladic prelazi u ilegalu. On nije optužen samo za Srebrenicu, nego i (zajedno s Karadžicom kao predsjednikom bosanskih Srba) za opsadu Sarajeva i ostale zločine.

No, dok Karadžic u Bosni navodno izmice komandosima NATO-a tako što često mijenja boraviste, Mladic pribjegava sasvim drugom obliku "skrivanja".

Svojevremeno je, recimo, vidjen kako se nadomak Pala (tj. nekadasnje prijestolnice bosanskih Srba) skija u pratnji nekolicine tjelohranitelja, koji su pri tom nalikovali na pacice koji slijede svoju majku.

A Del Ponteova je za Vashington Post (Washington Post) potvrdila da se Mladic, čak i u listopadu/oktobru, u vrijeme dok je ona bila na sastanku sa srpskim dužnosnicima, nalazio u drugom dijelu Beograda, zaokupljen obilnom večerom.

Pozivajući se na izvore bliske tuziteljici, Vashington Post tvrdi da se u vrijeme dok je Del Ponteova vodila razgovore sa zapadnim diplomatama u rezidenciji švicarskog ambasadora u Beogradu, Mladic nalazio u neposrednoj blizini tog mjesta - preciznije, u restoranu Konak, gdje je bio na večeri.

Tako nesto je moguće jer Mladic - cije je ime navodno još uvijek na platnom popisu VJ - uziva simpatije mnogih oficira, kojima je njegova odluka da pred streljacki stroj izvede 7.000 nenaoružanih Muslimana, na ovaj ili onaj način, u potpunosti prihvatljiva.

Mladic navodno putuje naokolo u pratnji 20 tjelohranitelja, što za zapovjednike policije predstavlja realan problem. Oni strahuju da bi se pokušaj njegovog hapšenja završio sukobom neslučenih razmjera.

Čak i sama Del Ponteova, u tom smislu shvaca da je izvjesna (ne i pretjerana) mjera fleksibilnosti ipak neophodna. Ona je za Vashington Post, uostalom, izjavila: "Ne možemo učiniti ništa, jer ne smijemo dovesti do rizika oružanog konflikta između vojske i policije."

Vojsci je ipak sužen manevarski prostor. Nova neuspješna posjeta Del Ponteove vjerojatno bi značila samo jedno - dalje financijsko kažnjavanje Beograda i njegove slabe ekonomije, kojoj će u tom slučaju biti uskracena novčana pomoć UN-a.

Nezavisno od osjećanja koje Kostunica i Djindjic pojedinačno gaje prema Medjunarodnom sudu, tako nesto sigurno neće obradovati.

Hapšenje Milosevica Kostunica je, ne tako davno, proglasio za nezakonit čin, dok je Djindjic - u vrijeme dok su bombe NATO-a padale na Pale - stajao rame uz rame s Karadzicom.

Za sada su obojica zadovoljni činjenicom da je krivicu još uvijek moguće svaliti na protivnička pleća - na saveznu, odnosno republičku vladu.

Medjutim, nove sankcije pogodile bi obojicu, te će se na kraju nesto ipak morati učiniti. Time lopta ponovo biva vraćena u dvoriste VJ.

Generali, pri tom, imaju još jednu brigu: staroj federaciji u siječnju/januaru predstoji raspustanje, čime se otvara i pitanje kakva će vojna organizacija biti uspostavljena nakon što Jugoslavija definitivno prestane postojati. S reputacijom zaštitnika onih koji su osumnjiceni za ratne zločine, generali neće pobudjivati simpatije, neophodne u borbi za očuvanje radnih mjesta i mirovina.

Prema izvjesnim izvorima, Del Ponte se nije sastala samo s generalom Krgom, nego i s načelnikom obavjestajne službe, generalom Acom Tomicom, koji joj je izricito saopćio da vojska ne skriva Mladica, te da Mladic više nije u aktivnoj službi.

To poricanje shvaca se kao neznan probaj: ali nakon takve izjave generalima će biti veoma teško učiniti bilo što kako bi eventualno zaštitili Mladica.

Generali će također pocrvenjeti od stida ukoliko kraj Mladica i sljedeći put bude vidjeno vojno osiguranje.

Beogradski analitici procjenjuju da je potrebno izvršiti mnogo jači diplomatski pritisak na Djindjica i Kostunicu, posto obojica vjeruju da je izručenje popularnog Mladica skopčano s mnogo većim rizikom no prošlogodisnje hapšenje Milosevica.

S druge strane, pritisak na jednog od dvojice sukobljenih lidera - čemu je Hag ranije pribjegavao - ovaj puta

nema velikih izgleda na uspjeh, s obzirom da nijedan od njih ne zeli osnaziti svog protivnika.

Stoga samo istovremeni pritisak na Kostunicu i Djindjica moze uroditi plodom, posto obojica smatraju da je Mladicevo hapsenje u nadleznosti onog drugog.

Zeljko Cvijanovic je glavni urednik tjednika Blic News i redovni suradnik IWPR-a iz Beograda.

Location: Serbia
Bosnia and
Herzegovina

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/izvjestaj-iz-regije-pukotina-u-zidu-oko-mladica>